

**Programma van maatregelen
Verslag van resultaten verdere verwerking
Herzele - Solderhout**

Natasja Reyms en Jordi Bruggeman

Bornem
2020

Gemotiveerd advies

De stalen van het proefsleuvenonderzoek (projectcode: 2020D111) werden verder onderzocht aan de hand van natuurwetenschappelijk onderzoek.

Tijdens een proefsleuvenonderzoek te Herzele, Solderhout werden twee houtskoolmeilers aangetroffen. De houtskoolmeiler wijst op ambachtelijke activiteiten, meer bepaald houtskoolproductie. De datering hiervan bleef echter onbepaald. De overige sporen werden reeds tijdens het proefsleuvenonderzoek voldoende gedocumenteerd, zodat behoud in situ of verder onderzoek op het terrein niet nodig geacht werd. Het natuurwetenschappelijk onderzoek heeft de informatie uit het proefsleuvenonderzoek kunnen aanvullen. Het is nu duidelijk dat de aangetroffen houtskoolrijke kuilen te interpreteren zijn als houtskoolmeilers of houtskoolbranderskuile. Ze behoren niet tot éénzelfde tijdsperiode. Eén exemplaar hoort thuis in de midden- tot late ijzertijd en het andere in de vroeg-Romeinse tijd of het begin van de midden-Romeinse tijd. De houtskoolspectra van beide kuilen worden gekenmerkt door een lage taxonomische diversiteit en een sterke dominantie van eik. Dit zijn typische kenmerken van kuilmeilers. Verder is er ook nog houtskool van hazelaar (*Corylus avellana*), beuk (*Fagus sylvatica*) en van de appelsubfamilie (*Maloideae*) aangetroffen, maar steeds in lage percentages.

De ronde vorm van de houtskoolbranderskuilen is minder gebruikelijk voor de datering van de sporen. Ronde exemplaren horen doorgaans thuis in de volle middeleeuwen, maar exemplaren met een ronde vorm zijn ook gekend in de Romeinse tijd, zoals op de site Oostakker, Muizelstraat. De houtskoolbranderskuilen van Herzele, Solderhout zijn wel vrij klein. Duidelijke tekenen voor verhitting ter plaatste in de vorm van een rode rand, werden niet vastgesteld bij de in Herzele aangetroffen exemplaren. Het Romeinse exemplaar past met een datering in de vroeg-Romeinse tijd of het begin van de midden-Romeinse tijd op vlak van datering goed bij de andere in de vergelijking opgenomen houtskoolbranderskuilen. Voor het exemplaar dat gedateerd wordt in de midden- tot late ijzertijd zijn er in de set waar mee vergeleken werd geen tegenhangers, maar houtskoolmeilers zijn wel al gekend vanaf de late ijzertijd. Het houtskoolspectrum van beide houtskoolmeilers in Herzele, Solderhout, met een sterk overwicht aan houtskool van eik (*Quercus*), past mooi bij dat van de meeste andere houtskoolmeilers waar een parallel mee getrokken werd. Mogelijk mag de aanwezigheid van de houtskoolmeiler gezien worden in het licht van ambachtelijke activiteiten waarvoor houtskool nodig was, zoals metallurgie. Hiervoor werden echter geen duidelijke aanwijzingen aangetroffen tijdens het onderzoek in Herzele.

De resultaten van de verdere verwerking in de vorm van natuurwetenschappelijk onderzoek doen besluiten dat het spoor nu voldoende gedocumenteerd en onderzocht werd, waardoor vervolgonderzoek niet nodig geacht wordt. Bijkomend archeologisch onderzoek houdt onvoldoende potentieel op kennisvermeerdering in om de kosten van bijkomend archeologisch onderzoek te rechtvaardigen. Daarom worden geen bijkomende archeologische maatregelen meer nodig geacht.

Omwille van de afwezigheid van potentieel op kennisvermeerdering worden de punten 7° en 8° van de Code van Goede Praktijk 12.5.1.3 niet uitgewerkt.

Naar aanleiding van het uitgevoerde archeologische vooronderzoek zijn geen verdere maatregelen vereist. Daarom wordt geen programma van maatregelen opgemaakt.